

| Sběratel Maců

Rozhovor ■ Radim Kroulík, Michael Vita

Pod sběratelskou zálibou si lze představit cokoliv. Někdo je sběratelem luxusních hodinek, jiný zase sbírá cenné kartičky hokejových hráčů a jak nám představí Michael Vita, tak sbírat se dají i historické počítače Apple. Jeho unikátní sbírka sahá až k první generaci Apple II, jež Apple představil v roce 1977. Michael nám v průběhu dalších čísel svou sbírku představí, ale na úvod začneme s rozhovorem.

Představ nám svoji sbírku...

Moje sbírka, která je zatím pracovně nazvaná Starý Mac, je, troufám si tvrdit, unikátní a ucelená kolekce historických počítačů Apple a příslušenství. Aktuálně zahrnuje 30 počítačů a přibližně stovku různých doplňků – od klávesnic a externích disků přes reproduktory až po tiskárny.

Unikátní je díky tomu, že vlastním takové stroje jako první generaci Apple II, druhou generaci Lisy nebo třeba Twentieth Anniversary Macintosh – těchto počítačů je v ČR jen pár kusů a nevím o nikom jiném, kdo by je měl všechny pohromadě tak jako já.

Ucelená je proto, že se specializují primárně na počítače s konstrukcí all-in-one. Od již zmíněné Lisy přes klasické Macintoshe až po všechny modely iMaců, které kdy vyšly.

Samozřejmě mám i pár kousků, které si jako sběratel nelze nechat ujít – první iPhone, první iPad a první Apple TV.

Vyhýbám se však desktopům a notebookům. Mám sice pár výjimek, jako iBook G3 přezdívaný „mušle“ a Mac Pro 2013, kterému se říká „odpadkový koš“, ale jinak tento typ strojů nekupuji. Desktopy s monitorem zabírají hodně místa, zejména ty starší z tzv. běžového období Applu, a zavřené notebooky na polici nevypadají dobře.

Sbírka Starý Mac tak nabízí fascinující průřez historií – od repliky Apple I, přes všechny ikonické počítače, až po Vision Pro.

Jak ses dostal ke sběratelské zálibě a zároveň do světa Smart Home? To jsou dva hodně vzdálené světy...

Život někdy píše zajímavé příběhy a propojuje světy, které by se jinak možná nikdy nepotkaly. Ke sbírání starých počítačů Apple jsem se dostal v roce 2014 a poměrně rychle vybudoval velkou kolekci – tuším, že jsem měl přes 50 kompletních počítačových sestav a k tomu hromadu příslušenství. Tehdy jsem bral vše, co bylo k dispozici. Ačkoliv jsem se později snažil počítače opravovat, fungovala sotva polovina. Když se na to dnes zpětně podívám, nebylo to nic moc. Na druhou stranu jsem byl v té době hodně aktivní na Instagramu, kde mě sledovalo něco přes 10 tisíc lidí. Seznámil jsem se s Honzou Březinou a s řadou dalších lidí z komunity kolem Applů, což mi otevřelo dveře do jablčného světa.

Když jsem pak poznal svou budoucí ženu a začali jsme plánovat společné bydlení, bylo jasné, že si počítače s sebou vzít nemůžu – jednoduše na ně nebylo místo. A tak jsem sbírku prodal. Dostal jsem zajímavou nabídku a kývl na ni. Za peníze z počítačů jsem nakoupil příslušenství smart home do našeho

prvního bytu. Psal se rok 2016, Apple Home (tehdy ještě HomeKit) byl v plenkách, a já patřil mezi první, kdo jej u nás začal využívat ve velkém. Díky kontaktům z applovské komunity jsem začal psát články a postupně i školit.

Pak přišla nabídka práce pro pražské Apple Museum, kam jsem dva roky před covidem dojížděl, opravoval jim počítače a pomáhal připravovat novou výstavu. Bohužel během pandemie muzeum zavřelo a už neotevřelo, ale já už byl jednou nohou zpátky ve světě sběratelství.

V přestávce mezi lockdowny jsme pořádkali iPure konferenci ve Zlíně, na kterou jsem si od kamaráda půjčil pár starých počítačů. Nakonec mi je odprodal a já tím získal základ pro novou sbírku. Ke konci roku 2023 jsem se tomu opět začal věnovat naplno.

Jsou všechna zařízení stále funkční?

A to je, myslím, na mé sbírce to nejzajímavější – skutečně všechny počítače, které mám, je možné zapnout. Na každém z nich mám nainstalované hry, takže si lidé mohou zahrát své oblíbené tituly a zavzpomínat na mládí. Vše opravdu funguje – reproduktory přehrávají hudbu z externí CD mechaniky, a dokonce i na 30 let staré tiskárny si můžete vytisknout obrázek třeba z MacPaintu.

Na rozdíl od mé první sbírky a troufám si říct, že i od řady jiných kolekcí, je ta moje jedinečná právě tím, že není jen na koukání – všechny stroje jsou plně funkční. Snažím se kupovat počítače, které fungují, nebo alespoň vykazují nějaké známky života. Co jde, to opravím, případně seženu potřebnou desku či jiný díl, stroj zprovozním a zařadím do sbírky. Občas také koupím počítač na „kšeft“ – pokud narazím na zajímavý kousek, který lze opravit, vezmu ho, věnuji mu potřebný čas a pak ho prodám. No a vydělané peníze pak zase investuji zpět do sbírky.

Jak těžké je udržovat historická zařízení „při životě“?

Jakmile je počítač opravený a funkční, už to není takový problém. Aby ale elektrolytické kondenzátory zůstaly v dobré kondici, je potřeba počítače pravidelně zapínat. Proto je pro mě velmi důležité pořádat různé výstavy a další akce. Samozřejmě nejen proto, že to přinese nějaké peníze zpět, za které pak mohu koupit další počítač, ale i kvůli tomu, že to těm strojům prospívá. I staré pevné disky a mechaniky ocení, když se pravidelně protočí.

A já tak mám možnost včas si všimnout, pokud se něco začíná kazit. Nedávno jsem například na jedné akci zjistil, že Macintosh Color Classic startuje velmi pomalu a že disk při vypínání vydává ne

úplně zdravé zvuky. Když jsem se tomu pak doma začal věnovat, disk mi doslova odešel pod ruku. Naštěstí ho dnes lze poměrně snadno nahradit převodníkem s SD kartou, což jsem v tomto případě musel udělat. Jenže takový převodník stojí přes dva tisíce korun, takže někdy to není úplně levná záležitost.

Popiš nám proces získávání nového sběratelského kusu?

Mám dva postupy – buď vím přesně, co chci, a cíleně to hledám, nebo jen tak procházím nabídky a čekám, jestli mě něco nezaujme. Na začátku jsem do sbírky investoval nemalé množství peněz. Úplně jsem vystoupil ze světa kryptoměn, protože je pro mě těžko uchopitelné, a místo toho jsem finance vložil do něčeho, čemu rozumím víc. Podobně skončilo i pár fondů, kam jsem roky odkládal menší částky – ne všechny, ale část ano.

Díky tomu jsem poskládal sbírku, která by si teď měla sama na sebe vydělat – jak na údržbu a opravy, tak na nákup dalších strojů. Podle toho se rozhoduji, co bude dál. Obvykle jde o nižší tisíce korun, takže pravidelně procházím eBay, české Aukro a Bazoš a hledám zajímavé příslušenství, které by sbírku doplnilo. Snažím se minimalizovat nákupy mimo EU, protože doprava a clo často udělají z jinak

dostupné položky předraženou záležitostí. Zrovna teď jsem koupil externí disk pro Macintosh 512k, který jsem našel v Německu za dobrou cenu. Jde o první model externího disku, který Apple vyráběl pro klasické Macintoshe. Společně s externí disketovou mechanikou vytvoří pěknou dobovou sestavu. Podobné menší nákupy dělám celkem pravidelně. Díky neustálému brouzdání po aukčních serverech mám dobrý přehled o cenách, což je pro mě důležité – na Bazoši mám totiž inzerát, že vykoupiť staré počítače Apple, a překvapivě se mi velmi často někdo ozve. Pak je dobré mít představu, kolik nabídnout.

A pak je tu druhá varianta – když hledám něco konkrétního. Mám seznam počítačů, které do sbírky ještě chci doplnit, i když už není moc dlouhý. Takový stroj pak cíleně vyhledávám, a pokud se objeví za přijatelnou cenu, okamžitě ho беру. Dnes už je na eBay víc položek k okamžité koupi, než aby se musely dražit, takže není na co čekat. Pak přichází pár dní nebo týdnů nervozity, jestli počítač dorazí v pořádku. Hlavně starší modely s CRT obrazovkami jsou velmi náchylné na poškození, a bohužel už se mi mnohokrát stalo, že dorazily rozbité. Naštěstí se je ale vždy podařilo slepit a opravit.

Jakmile nový počítač dorazí, hned ho rozeberu, zkontroluji stav, vyčistím a vymontuji PRAM

baterii, aby nedošlo k poškození desky, kdyby vytekla. Zkontroluji kondenzátory, a pokud jsou nafouklé, vyměním je. Pak stroj znovu sestavím a poprvé u sebe zapnu. Pokud není potřeba dalších oprav, pustím se do instalace dobových programů a her – což u disket někdy zabere opravdu hodně času. No a nakonec už zbývá jen najít mu místo na polici, zapsat ho do seznamu, a je hotovo.

Jaké aktivity se dají se sbírkou vymýšlet? Je zájem o výstavu?

Za poslední rok jsem uspořádal deset výstav a každá z nich byla úplně jiná. Od nejmenší, kde jsem měl jen repliku Apple I, funkční první Macintosh a Vision Pro – primárně šlo samozřejmě o brýle, které si lidé mohli na akci vyzkoušet. Ale zároveň mohli vidět, jak moc se počítače za 40 let změnily. Právě tolik let dělí vydání prvního Macu od Vision Pro.

Pak byly větší výstavy, například naše iPure konference v Praze, kam jsem přivezl přibližně deset počítačů. Ty zůstaly po celou dobu akce zapnuté a návštěvníci si je mohli prohlédnout i vyzkoušet. Tento model je nejvíce oblíbený. Konference Hrdinové podnikání v Opavě byla úžasná – konala se v nádherných prostorách místního kláštera. Počítače jsem vystavoval v místě bývalé šatny, kterou jsme celou přestavěli do podoby retro Apple Storu, a výsledek byl naprosto skvělý. Na podobných akcích pak většinou dělám i přednášku o historii značky.

No a pak jsou velké akce, jako třeba Apple in Zlín, kterou jsem pořádal společně s kolegy. Tam jsem dovezl celou svou sbírku. Logisticky je to už celkem náročné, ale návštěvníci jsou z toho o to víc nadšeni. Velmi podobná akce mě čeká na konci února – povezu celou sbírku na zaměstnaneckou konferenci jedné distribuční firmy na Slovensko. Počítače

Hledám akce, kde by dávalo smysl sbírku ukázat. Měl jsem skvělou přednášku a výstavu na jedné místní základní škole. Dětem jsem vyprávěl o zajímavé historii značky Applu, přivezl několik počítačů a Vision Pro.

tam budou vystaveny dva dny, budu mít přednášku o historii a vezu tam hned tři Vision Pro. Věřím, že si to zaměstnanci objednatele užijí.

Jaké máš plány do budoucna?

Plánů mám spoustu. Jednak stále pracuji na názvu sbírky a webových stránkách. První web, který jsem si vytvořil – RetroApple.cz, mi Apple zablokoval (na Safari nejde otevřít). Ani podpora, ani lidé přímo z Applu mi s tím nebyli schopni pomoci. Proto jsem začal stavět nový web na doméně StaryMac.cz. Musel jsem začít znovu a jinak, protože dodnes nevím, co vedlo k blokadě toho původního. Aktuálně jedním o zakoupení domény Macintosh.cz, kde bych chtěl finálně zakotvit.

Dále hledám akce a projekty, kde by dávalo smysl sbírku ukázat. Měl jsem například skvělou přednášku a výstavu na jedné místní základní škole. Dětem jsem vyprávěl o zajímavé historii značky Applu, přivezl několik počítačů, na kterých si mohly zahrát hry, a měl jsem u sebe i Vision Pro, které si mohly vyzkoušet. Za jeden den jsem zvládl pět tříd a všichni byli nadšeni. Bohužel se mi nepodařilo dostat se na další školy – nikdo na mou nabídku nereagoval. A přitom právě školy mi přijdou jako skvělé místo pro takovou akci. Samozřejmě jsem rád za každou příležitost, včetně těch, které dělám pro lokální

distributory Apple, ale stát před třídou plnou dětí, kde vidíš, jak je to opravdu zajímavá – to je prostě skvělý pocit.

Určitě můžu zmínit i další plán, který už tak trochu začal – připravujeme pro čtenáře iPure nepravidelný seriál o historii Applu. Každý článek bude věnovaný jedné modelové řadě počítačů z mé sbírky. Nebude to jen obecný přehled, ale konkrétní příběhy jednotlivých strojů. Mám totiž počítače, které ke mně dorazily z USA, Japonska a dalších koutů světa. Začneme už brzy – první článek bude o plastové píšťalce, cereáliích a Applu I. Myslím, že to bude zajímavé čtení pro všechny fanoušky Applu.

A pak mám jeden velký sen, který nosím v hlavě už roky – otevřít si vlastní malou kavárnu. Moje sestra před lety pracovala v kavárně spojené s galerií obrazů a prostorem pro vernisáže. Tento koncept se mi hodně líbí. Ve své kavárně bych měl vystavené všechny počítače, a kromě toho bych tam pořádal různé „Apple akce“ – promítání keynote, představování nových produktů, konference a další události spojené s touto značkou. Samozřejmě, že prostory by se mohly využívat i na další akce. Takových kaváren je hodně, ale třeba u nás ve Zlíně ne. Zatím je to romantická představa, na kterou nemám potřebný kapitál, ale věřím, že se mi to jednou podaří. Počítače na to mám – zbytek už bude v pohodě...